

Dosarul nr. 2rac-191/23
2-22099066-01-2rac-25082023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – C. Valah
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – D. Dulghieru, A. Malîi, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

13 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Oleg Romah, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul incident declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant”, s-a admis apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din data de 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri,

a c o n s t a t a t:

La 08 iulie 2022, SRL „Zilant” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Oleg Romah, prin care a solicitat repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea cererii de chemare în judecată SRL „Zilant” a invocat că a depus o cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Țîmpov Semion” și Semion Țîmpov, prin care a solicitat încasarea solidară a datoriei și dobânzii de întârziere în valoare totală de 302 601,27 lei.

Prin încheierea din 29 august 2017 a Judecătorie Chișinău, sediul Rîșcani, s-a dispus aplicarea sechestrului asupra bunurilor pârâților în limita valorii acțiunii, fiind emis titlul executoriu nr. 2c-1187/11 din 29 august 2017 și pus în aplicare în baza încheierii executorului judecătoresc Ludmila Șapa nr. 085-643/2017 din 12 septembrie 2017.

Prin hotărârea din 26 aprilie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Zilant” împotriva ÎI „Țîmpov Semion ” și Semion Țîmpov, s-a încasat în mod

solidar, de la pârâți datoria de 240 764,40 lei, dobânda de întârziere în mărime de 88 479,27 lei, în total suma de 329 243,67 lei, precum și taxa de stat în sumă de 9 877,32 lei.

Hotărârea din 26 aprilie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Central, a devenit definitivă și executorie la 27 mai 2018.

Reclamanta a menționat că, prin cererea nr. 085-90 din 23 noiembrie 2018, s-a adresat executorului judecătoresc Ludmila Șapa în vederea executării silite a hotărârii judecătorești.

Deoarece, debitorul a refuzat categoric executarea benevolă a documentului executoriu Ludmila Șapa, la 18 iunie 2019, reclamanta a solicitat strămutarea procedurii de executare către executorul judecătoresc Oleg Romah din mun. Bălți pentru a diminua costurile de executare și a accelera procedura de executare.

Hotărârea judecătorească nu a fost executată până în prezent, iar în această perioadă debitorul ÎI „Țîmpov Semion”, pentru a se eschiva de la executarea documentului executoriu, la 23 mai 2019, a inițiat procedura de insolvență, fapt care a afectat natura executării hotărârii în ceea ce ține de solidaritatea prestației și face ca executarea solidară să fie dificilă sau imposibilă.

Referitor la debitorul Semion Țîmpov, procedura de executare nu a fost afectată și urma a fi realizată în termeni rezonabili, însă și în acest caz hotărârea nu se execută. Din informațiile executorului judecătoresc, acest debitor nu putea fi găsit, respectiv a fost dat în căutare și a fost găsit, însă foarte târziu și doar la insistența creditorului, însă nu a avut efect pentru executarea hotărârii, deoarece debitorul se eschivează și abuzează de incapacitatea autorităților de a executa hotărârea, deși are venituri care sunt ignorate de autoritățile statului nefiind reținute în scopul executării hotărârii.

Respectiv, executarea hotărârii în privința debitorului Semion Țîmpov trebuia realizată în termeni rezonabili chiar și după eschivarea sau plecarea acestuia peste hotare, deoarece reieșind din încheierea Judecătorei Bălți, sediul Central din 19 aprilie 2022, Semion Țîmpov nu este vizat direct în procesul de insolvență al ÎI „Țîmpov Semion”.

Reclamanta a comunică că a depus mai multe cereri în adresa executorului judecătoresc printre care anunțarea în căutare a debitorului Semion Țîmpov, iar pentru a accelera procedura de executare strămutarea acesteia, însă până în prezent, timp de 4 ani din ziua de când hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă și timp de 3 ani și jumătate de la depunerea cererii la executorul judecătoresc, hotărârea respectivă nu a fost executată și consideră că nici nu va fi executată în viitorul apropiat, transformând dreptul creditorului la un proces echitabil în unul iluzoriu, iar procesul civil desfășurat în unul ineficient și nepotrivit pentru apărarea drepturilor și intereselor acestuia.

Astfel, din cauza că în termen rezonabil nu s-a executat hotărârea judecătorească, nu a putut accesa mijloacele bănești pentru reinvestire în afacerea sa și nu a generat profit, constituie șanse pierdute pentru reclamantă și un impediment de a dispune de mijloacele bănești indicate în hotărâre, care constituie bunuri din practica CtEDO (Nichifor vs România (nr.1), nr.62276/00, 13.07.2006).

A susținut că, prejudiciul material pe care îl suportă este format din profitul ratat, venitul nerealizat în urma neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești ce constituie obiectul executării sumei de 329 243,67 lei (329 243,67 + 9 877,32), la care se va adăuga și dobânda de întârziere ce nu a fost încasată în

valoare de 183 048,22 lei, calculată pentru 1324 zile de la ziua adresării către executor pentru executarea hotărârii, 23 noiembrie 2018, până la ziua înaintării prezentei acțiuni în judecată. Astfel, prejudiciul material până în ziua depunerii prezentei acțiuni va constitui în total suma de 522 169,21 lei (calcul: 339 120,99 + 183 048,22).

Referitor la prejudiciul moral reclamanta a menționat că va fi dedus reieșind din practica CtEDO, în care s-a conturat tendința de acordare a unui prejudiciu în valoare medie de 600 euro pentru fiecare an de întârziere, iar la caz perioada de întârziere constituie 4 ani, din ziua devenirii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești din 26 aprilie 2018 (data de 27 mai 2018) până în ziua depunerii prezentei cereri la 08 iulie 2022), respectiv prejudiciul moral constituie 2 400 euro (calculul: 600 x 4).

Cât privește cheltuielile de judecată, reclamanta a invocat că a suportat mai multe cheltuieli de asistență juridică în procedura de executare a hotărârii judecătorești din 26 aprilie 2018, inclusiv din cauza încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii, fiind nevoit să apeleze la asistență juridică calificată pentru care a plătit avocatului un onorariu real, forfetar și pe ore de lucru, dovedit prin ordinul de plată nr. 92 din 21 martie 2022, necesar în procesul de judecată și rezonabil reieșind din volumul de lucru al avocatului și cererile semnate și depuse de avocat, probele acumulate de avocat, perioadă ce include consultații juridice oferite de avocat, studierea documentației, pregătirea și depunerea cererii de chemare în judecată, precum și necesitatea prezenței avocatului la ședințele de judecată.

Reclamanta SRL „Zilant” a solicitat constatarea ca fiind încălcat dreptul reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018; repararea prejudiciul material prin încasarea din bugetul de stat a sumei în mărime de 522 169,21 lei, urmare încălcării dreptul reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești; repararea prejudiciul moral prin încasarea din bugetul de stat a sumei în mărime de 2 400 euro, urmare încălcării dreptul reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești; încasarea din bugetul de stat cheltuielilor de judecată suportate în procedura de executare și în prezenta cauză civilă în sumă de 30 000 lei.

Prin hotărârea din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Zilant”.

S-a constatat încălcat dreptul reclamantei Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant” la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul SRL „Zilant” prejudiciul material cu titlu de dobândă de întârziere în mărime de 183 048,22 lei prejudiciul moral în sumă de 22 127,73 lei, raportat la perioada de neexecutare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 23 noiembrie 2018 până la 15 septembrie 2022 și cheltuielile de judecată privind asistența juridică 3000 lei.

În rest, s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldov (f.d. 89, vol. I).

La data de 15 martie 2023 SRL „Zilant” a depus apel incident asupra hotărârii primei instanțe. (f.d. 147-158, vol. I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 12 aprilie 2023, a respins apelul incident declarat de către SRL „Zilant”.

A admis apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

A casat hotărârea din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Oleg Romah, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care:

A admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Zilant”.

A constatat încălcat dreptul reclamantei SRL „Zilant” la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018.

A încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul SRL „Zilant” prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Zilant” s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 236, 237-248a, vol. II).

Instanța de apel a reținut, că în speța de față, hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central, nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018 cu privire la încasarea în mod solidar de la debitorii ÎI „Țîmpov Semion” și Semion Țîmpov în beneficiul creditorului urmăritor SRL „Zilant” datorია în sumă totală de 339 120,99 lei, nu a fost una complexă sau dificilă pentru executare, ea fiind una certă clară și fără ambiguități.

Instanța de apel a notat că debitorii procedurii de executare, deși erau obligați în baza hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central, nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018, prin restituirea sumelor indicate în documentul executoriu, s-au eschivat de la executarea obligațiilor, iar acțiunile întreprinse de către executorul judecătoresc nu s-au soldat cu efect și nu au fost suficiente în vederea obligării debitorilor să execute documentul executoriu, nefiind administrate la materialele cauzei probe, precum că executorul judecătoresc s-ar fi adresat în vederea sancționării debitorilor pentru eschivarea de la executarea obligațiilor, precum și nu s-a demonstrat faptul că executorul judecătoresc în virtutea atribuțiilor și competențelor conferite în condițiile legii și-a exercitat obligațiunea de a întreprinde toate măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentului executoriu și a epuizat orice cale în acest sens, iar la luarea măsurilor în acest sens s-ar fi ciocnit de anumite obstacole obiective, care ar fi complicat sau chiar împiedicat aplicarea unor măsuri coercitive în privința debitorului. Astfel, miza pentru SRL „Zilant” este una evidentă în situația în care executarea hotărârii judecătorești are ca obiectiv inclusiv și valorificarea dreptului său de proprietate.

Reieșind din perioada de neexecutare a hotărârii judecătorești din 23 noiembrie 2018 (data intentării procedurii de executare) care a durat 3 ani, 9 luni și 23 zile, instanța de apel a conchis că cerința cu privire la executarea în termeni rezonabili a hotărârii judecătorești, prevăzută de legea națională și articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectată, aspect care a generat constatarea acestei încălcări.

Instanța de apel a considerat că, reieșind din circumstanțele concrete ale cazului dat, prin prisma termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești, se atestă în afara oricărui dubiu rezonabil neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central, nr. 2c-15/18 din 26 aprilie 2018.

Cu referire la solicitarea SRL „Zilant” privind încasarea prejudiciului moral, instanța de apel a accentuat că potrivit art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată. Respectiv, instanța a reținut că în speță există temei legal pentru acordarea din contul statului în beneficiul SRL „Zilant” a compensației prejudiciului moral, în condițiile instituite de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Respectiv, instanța de apel a constatat că pretențiile SRL „Zilant”, privind încasarea prejudiciului moral sunt fondate parțial, iar suma de 20 000 lei încasată cu titlu de prejudiciu moral reprezintă o sumă care este una echitabilă, reală și corespunde criteriilor enunțate, iar suma de suma de 2 400 de euro pretinsă, o apreciază ca fiind exagerată.

Cu referire la cerința de încasare a prejudiciului material sub forma creanței reflectate în documentul executoriu și dobânzii de întârziere ce rezultă din aceasta, instanța de apel a indicat că aceste cerințe ale reclamantului admise în acest sens de către prima instanță sunt neîntemeiate prin prisma prevederilor art. 5 alin. (3) Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, care statuează că, instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, precum și acestea depășesc cadrul legal al legii menționate. Or, legea în mod expres stabilește interdicția încasării din contul statului a sumei care constituie valoarea creanței prevăzută în documentul executoriu, faptul dat referindu-se atât la creanța de bază, cât și la dobânzile de întârziere, care în esență reprezintă accesoriul acesteia și se încasează de la debitor în ordinea art. 24 din Codul de executare, fiind inadmisibilă punerea acestei sarcini asupra statului, chiar și în condițiile în care se stabilește că acesta în persoana exponenților săi nu a întreprins măsuri adecvate și suficiente în vederea executării unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Deci, suma cu titlul de dobândă de întârziere pretinsă și încasată de instanța de fond pentru perioada 23 noiembrie 2018 (data intentării procedurii de executare) și data de 08 iulie 2022 (data adresării în judecată), în mărime de 183 048,22 lei, nu urmează a fi încasată din bugetul statului în temeiul legii precitate, aceasta fiind prerogativa exclusivă a executorului judecătoresc în condițiile art. 24 din Codul de executare.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, nu are suport legal nici solicitarea avocatului SRL „Zilant” din apelul incident care a pretins majorarea dobânzilor de întârziere și încasarea acestora până la data depunerii apelului motivat în sumă de 250 486,84 lei, or reclamanta nu este privată de dreptul de a o depune în condițiile art. 24 din Codul de executare.

Cu referire la profitul nerealizat în mărimea sumei creanțe de 240 764,40 lei instanța de apel deasemenea a considerat că urmează a respinge această cerință ca neîntemeiată, din considerentul că, se consideră venit ratat acel venit care ar fi posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale, avându-se în vedere un comportament obișnuit în cadrul participării la circuitul civil obișnuit. Venitul ratat constituie lipsa obținerii unor foloase patrimoniale pe care partea vătămată (creditorul) le-ar fi obținut, lipsa de sporire a patrimoniului, deși acesta putea și trebuia să sporească, dacă nu ar fi fost

săvârșită fapta ilicită. Evaluarea despăgubirilor plătite în calitate de venit ratat, se va efectua în dependență de mai multe criterii. Creditorul trebuie să dovedească posibilitatea obiectivă, reală și nu închipuită, a obținerii unor venituri, luând în considerare conjunctura dintre cerere și ofertă pe piața de mărfuri și servicii, concurența, existența resurselor materiale și forței de muncă necesare realizării activității sale productive, comerciale. Lipsa vreuneia din condițiile enumerate ar avea ca rezultat o simplă coincidență în timp a pierderilor cu micșorarea volumului realizărilor de către creditor, dar nu ratarea unui venit prin vina debitorului.

Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs SRL „Zilant”, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, și a hotărârii primei instanțe, în partea în care au fost respinse solicitările cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, și în această parte pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în temeiul art. 5 alin. (1) din legea nr. 87 din 21 aprilie 2022, să fie dispus încasarea de la bugetul de stat în beneficiul SRL „Zilant” suma de 522 169,21 lei ce constituie prejudiciul material, profitul ratat, ca urmare a încălcării dreptului și interesului recunoscut de lege cu privire la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, suma de 2400 euro ce constituie prejudiciul moral provocat ca urmare a încălcării dreptului și interesului recunoscut de lege cu privire la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, suma de 30 000 lei ce constituie cheltuieli de judecată suportate de către SRL „Zilant” în procedura de executare și prezentul proces civil, a sumei de 67 438,62 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru neexecutarea hotărârii de judecată, majorată până la depunerea cererii de apel incident, calculată suplimentar la suma dobânzii de întârziere prezentate primei instanțe pentru perioada 09 iulie 2022-14 martie 2023, ce constituie prejudiciul material, profitul ratat, ca urmare a încălcării dreptului și interesului recunoscut de lege cu privire la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil.

În motivarea recursului a menționat că instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată la judecarea cauzei, nefiind aplicat art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87/2022. Art. 19 alin. (1), (2), art. 2036 alin. (1) din Codul civil, art. 2 alin. (3) din Codul de procedură civilă, inclusiv practica vastă în acest sens a CtEDO, cauza Mizernaia c. Moldovei, cererea nr. 31790/03, cauza Polacik c. Sloveniei, motiv din care au ajuns la hotărâre și respectiv decizie ilegală și contrară drepturilor reclamantei la o despăgubire echitabilă.

Recurenta a mai menționat că instanța de fond corect a constatat că pârâțul urmează să achite prejudiciul material calculat sub formă de dobândă de întârziere de la ziua adresării către executorul judecătoresc pentru executarea hotărârii de judecată, data de 23 noiembrie 2018, constatare ce nu a fost combătută de către instanța de apel, însă instanțele ierarhic inferioare au ignorat că solicitarea SRL „Zilant” se referă la repararea integrală a prejudiciului, drept exercitat conform art. 19 alin. (1), (2) din Codul civil, considerând și acel fapt că neexecutarea hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 26 aprilie 2018 este la fel imputabilă autorităților statului în persoana executorului judecătoresc, care până în prezent nu a dispus o diligență între asigurarea executării.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată SRL „Zilant” a suportat cheltuieli de asistență juridică în procedura de executare, fiind dovedit prin ordinul de plată nr. 92 din 21 martie 2022.

De asemenea, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nefiind de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe a declarat recurs la 04 august 2023, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, fiind aplicate eronat normele de drept material, a apreciat probele arbitrar.

A menționat că conform practicii juridice naționale Statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială sunt prevăzute în Legea nr. 87 /2011.

Făcând o apreciere, a comportamentului autorității responsabile de executare a hotărârii judecătorești, conchide cu titlu secundar, totuși, în cazul în care instanța consideră necesară acordarea în speță a prejudiciului moral, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 12 aprilie 2023, expediată participanților la proces, prin intermediul poștei terestre, la 12 iulie 2023, însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este (f.d. 251, vol. I).

Recursurile depuse de către SRL „Zilant” la 27 iulie 2023 și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, la data de 04 august 2023, sunt în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Verificând temeiurile recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile formulate de SRL „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității recursului constă în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursurilor, 27 iulie 2023 și 04 august 2023.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la 27 iulie 2023 și 04 august 2023, cererile de recurs se consideră inadmisibile în cazul în care recursurile nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la 27 iulie 2023 și 04 august 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din analiza recursurilor declarate rezultă că SRL „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, au invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, în sensul art.432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă, invocat de partea recurenta SRL „Zilant”, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit o aplicare eronată a legii materiale.

Cu referire la interpretarea în mod eronat a legii, aplicarea în mod eronat a normelor de drept material, în sensul art.432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, invocat de partea recurenta Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit o aplicare eronată a legii sau a normelor de drept material.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate de SRL „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere

(cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de SRL „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Zilant” și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi